

WYSTAWY CZASOWE W MUZEUM PAPIERNICTWA W 2016 ROKU

Iryna Malinska. Malarstwo i grafika

Kurator wystawy: mgr Beata Dębowska
Okres prezentacji: 8 marca – 15 kwietnia

Iryna Malinska – artystka-illustrator, designer, grafik. Polka urodzona na Podolu (Ukraina). Jej życie to niezwykła wiązanka emocji: wspomnień, marzeń i snów oraz tego, co daje los. Ta droga jest kręta jak wschodni ornament, pełna wznoszeń, upadków i niespodziewanych zakrętów. W 2010 roku Iryna Malinska przyjechała do Kudowy-Zdroju. W tym samym roku otrzymała zezwolenie na osiedlenie się w Polsce. Przedtem mieszkała w Teodozji. Opuściwszy ziemie Gór Krymskich, odnalazła nową ojczyznę w Sudetach. Znowu jakaś magia życia odcisnęła swój ślad: ziemia kłodzka i Półwysep Krymski mają zaskakująco podobne kształty. Tak samo w twórczości Iryny Malinskiej łączą się dwa zupełnie różne światy i kultury – słowiańska oraz orientalna...

Papierem i piórem. Sienkiewicz ku pokrzepieniu serc

Kurator wystawy: mgr Dagmara Kacperowska

Okres prezentacji: 29 kwietnia – 17 czerwca

Patronat honorowy: Aleksander Szwed – Senator RP

Rok 2016 został ogłoszony przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Henryka Sienkiewicza. Muzeum Papiernictwa włączyło się w obchody Roku Sienkiewiczowskiego wystawą czasową poświęconą życiu i twórczości noblisty, mając na uwadze, że literatura (wciąż jeszcze) papierem stoi.

Henryk Sienkiewicz, dzięki swej twórczości i światowej popularności, stał się dla kolejnych pokoleń Polaków niekwestionowanym autorytetem w sprawach społecznych, politycznych oraz moralnych. Jego dorobek literacki jest dziś przykładem pięknej polszczyzny i świadectwem oczarowania historią Polski. Dzieła pisarza doczekały się wielu przekładów na inne języki. Na przykład powieść *Quo vadis* od czasu ukazania się pierwszego wydania w 1896 roku została przetłumaczona na wszystkie języki europejskie, a także wiele innych, np. japoński, chiński, koreański, wietnamski oraz arabski. Utwory Sienkiewicza, jak i sam autor, stały się również inspiracją dla innych dziedzin sztuki, takich jak teatr, malarstwo, rzeźba, filatelistyka czy film.

Wystawa prezentowała zbiory z trzech muzeów: Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu, Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu oraz Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju. Zobaczyć na niej można było m.in. wyjątkowe znaczki i karty pocztowe, półmilionowy banknot z wizerunkiem Sienkiewicza, książki tłumaczone na różne języki, ekslibrisy oraz ilustracje.

Przekształcenia – recykling z wyobraźnią

Kurator wystawy: Dagmara Kacperowska

Okres prezentacji: 27 czerwca – 25 lipca

„Przekształcenia – recykling z wyobraźnią” to ekspozycja prac powstałych z makulatury. Papier był głównym bohaterem cyklu obrazów Agnieszki Nurkowskiej. W kolekcji dominuje niezwykle geometryczna i jednolita kolorystycznie forma. Agnieszka Nurkowska – to opolska artystka, od wielu lat tworząca prace z wykorzystaniem makulatury. Zużyte przedmioty przekształca w nowe, niebanalne obiekty. Prace plastyczne inspirowane są głównie przyrodą oraz architekturą.

Twórczość Nurkowskiej była prezentowana na wielu wystawach indywidualnych oraz zbiorowych. Artystka jest częstym gościem Święta Papieru organizowanego przez Muzeum Papiernictwa. I to właśnie podczas XVI Święta Papieru odbył się finał wystawy „Przekształcenia – recykling z wyobraźnią”.

Plakaty międzynarodowych festiwali chopinowskich w Dusznikach-Zdroju

Kurator wystawy: mgr Ewa Kłonowska

Okres prezentacji: 27 lipca – 30 września

27 lipca 2016 roku Muzeum Papiernictwa udostępniło zwiedzającym wystawę prezentującą najciekawsze plakaty Międzynarodowego Festiwalu Chopinowskiego, najstarszego festiwalu pianistycznego na świecie. W 2016 roku odbyła się jego 71. edycja. Prezentowane plakaty pochodziły ze zbiorów Fundacji Międzynarodowych Festiwali Chopinowskich w Dusznikach-Zdroju. Te najciekawsze zostały zaprojektowane przez wybitnych artystów, takich jak Tadeusz Ciałowicz, pionier wrocławskiej szkoły plakatu, architekt wnętrz, projektant mebli i neónów. Na wystawie w Muzeum Papiernictwa zobaczyliśmy plakat jego autorstwa z 1985 roku.

Historyczne banknoty z kolekcji Muzeum Papiernictwa

Kurator wystawy: mgr Jan Bałchan

Okres prezentacji: 1 września – 30 września

Wystawa „Historyczne banknoty z kolekcji Muzeum Papiernictwa” prezentowała wybrane nowo zakupione banknoty, nabyte od prywatnego kolekcjonera Czesława Miłczaka. Pokazane zostały banknoty wprowadzone do obiegu w okresie pierwszej wojny światowej przez niemieckie władze Generalnego Gubernatorstwa, banknoty markowe i złotowe II Rzeczypospolitej oraz banknoty drukowane podczas drugiej wojny światowej przez hitlerowskiego okupanta na obszarze Generalnego Gubernatorstwa.

Banknoty stanowiły spójną kolekcję, która doskonale obrazowała historię pieniądza na ziemiach polskich w pierwszej połowie XX wieku. Kolekcja umożliwiała prześledzenie zmian w technikach drukarskich stosowanych w procesie produkcji banknotów oraz ich zabezpieczenia przed fałszerstwem. W przeważającej części banknoty były znakowane nowego typu filigranami tonowymi – bieżącymi i umiejscowionymi. W skład kolekcji wchodziły wyłącznie polskie banknoty, jednakże powstałe w różnych drukarniach europejskich. Część z nich wydrukowano w Anglii, część w Austrii, we Francji, w Niemczech i na Węgrzech, natomiast banknoty złotowe II Rzeczypospolitej przeważnie produkowane były w kraju (Warszawa, Kraków, Bydgoszcz).

Środki na zakup kolekcji Muzeum Papiernictwa pozyskało po raz kolejny z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu operacyjnego „Kolekcje Muzealne” (46 000 zł), a wkład własny zapewnił Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Sztuka Papieru – Prace młodych duszniczan

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytłowany

Okres prezentacji: 5 października – 11 grudnia

Patronat honorowy: Piotr Lewandowski – Burmistrz Dusznik-Zdroju

Od początku stycznia 2016 roku dzieci i młodzież z Miejskiego Zespołu Szkół w Dusznikach-Zdroju uczestniczyły w zajęciach artystycznych realizowanych na terenie dusznickiego Muzeum. Przez ten czas w weekendowe popołudnia budynek siedemnastowiecznego młyna papierniczego stawał się miejscem kreatywnych spotkań młodych duszniczan. Pod opieką koordynatora projektu, Doroty Zielińskiej-Pytłowany, młodzi artyści tworzyli barwne kolaże, kompozycje z masy papierniczej oraz książki artystyczne na papierze czerpanym. Spośród powstałych prac wytypowano najciekawsze, które zostały zaprezentowane na wystawie w Muzeum Papiernictwa. Po zakończeniu prezentacji w Muzeum Papiernictwa, 11 grudnia, wystawa trafiła na Oddział Medycyny Paliatywnej i Oddział Chirurgii Plastycznej dla Dzieci w Polanicy-Zdroju. Wybrane prace ozdobią ściany tych pomieszczeń.

Paper^k

Organizatorzy: Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju, Europejska Stolica Kultury Wrocław 2016

Kuratorzy wystawy: mgr Beata Dębowska, mgr Marta Nowicka

Okres prezentacji: 9 grudnia 2016 – 31 marca 2017

Ekspozycja została zrealizowana jako jedno z wydarzeń w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław – San Sebastian.

Wystawa prezentowała twórczość dwóch artystek: Kikis Alamo, pochodzącej z Kraju Basków w Hiszpanii, oraz Krystyny Dyrdy-Kortyki z Wrocławia. Autorki ekspozycji są przedstawicielkami nowej dziedziny sztuki współczesnej – tzw. sztuki papieru – traktującej papier jako tworzywo, a nie tylko jako podłoże lub nośnik.

Obie artystki to osoby bardzo zaangażowane w społeczny dyskurs dotyczący sposobów spędzania wolnego czasu przez osoby w wieku senioralnym. Dzięki swojej twórczości bezpośrednio włączają się w promocję coraz bardziej popularnych trendów mających na celu artystyczną aktywizację osób starszych.

Krystyna Dyrda-Kortyka w 1970 roku ukończyła wrocławską Akademię Sztuk Pięknych na Wydziale Architektury Wnętrz. Od 1975 roku zajmuje się tkaniną artystyczną, należy do wrocławskiej Grupy Tkackiej 10 × TAK. W latach 1988 i 1998 była stypendystką Ministra Kultury i Sztuki. W latach 1996–2004 prowadziła zajęcia z malarstwa w prywatnej szkole ABRYŚ we Wrocławiu. W 2005 roku przyczyniła się do założenia Akademii Sztuki III Wieku – placówki edukacyjnej dla dorosłych. Współpracę z dusznickim Muzeum Papiernictwa rozpoczęła w latach 90. XX wieku. Wrocławska artystka jest laureatką wielu wyróżnień i nagród, m.in. w 2004 roku otrzymała drugą nagrodę na wystawie „Ornat paschalny” w Poznaniu. Jej prace znajdują się między innymi w zbiorach Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, w Stołecznym Biurze Wystaw Artystycznych w Warszawie oraz w Muzeum Papiernictwa. Wzięła udział w 21 wystawach indywidualnych i ponad 120 zbiorowych w kraju i za granicą.

Kikis Alamo pochodzi z Meksyku. Na meksykańskim Uniwersytecie Iberoamerykańskim ukończyła projektowanie graficzne oraz studia w zakresie projektowania tkanin. Jest wykładowcą tej uczelni, jak również Uniwersytetu Miejskiego w oddziałach Xochimilco i Atzacapozalco, Szkoły Wzornictwa i Rzemiosł oraz Uniwersytetu Autonomicznego w Meksyku. W 1982 roku przyczyniła się do współzałożenia pracowni projektowania i ręcznej produkcji papieru PAPERKI w Hondarribii, nieopodal San Sebastian w Hiszpanii, gdzie żyje i mieszka do dzisiaj. Uczestniczyła w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w Madrycie, Barcelonie, Paryżu, Bazylei, Monachium oraz w Irlandii.

Realizację wystawy dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„W matematycznym ujęciu. Druga strona” prof. Jerzego Olka

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytłowany

Okres prezentacji: 19 grudnia 2016 – 28 lutego 2017

„Druga strona” Jerzego Olka to dość nietypowa ekspozycja, zważywszy na sposób, w jaki artysta komunikuje się z odbiorcą. Na wystawie zaprezentowana została instalacja z płyt CD, na które autor naniósł proste rysunki. Za pomocą rysunków artysta chce przekazać skomplikowany i wieloznaczny obraz świata i kosmosu.

„Wystawa ta to niejako przewodnik po obszarach nie tylko wyobraźni artysty, ale również życiorysu i wrażliwości. Sztuka Jerzego Olka przenosi nas w inne rejony rzeczywistości. Te, które stanowią matematyczną konstrukcję. Rysunki są w pewnej sferze odpowiednikiem równań matematycznych” (Ewa Sonnenberg).

Wyciąg ze statystyki 2016 roku (w nawiasach dane z 2015 roku)	
Ogólna liczba zwiedzających	64 138 osób (60 459 osób)
Uczestnicy lekcji muzealnych	15 448 osób (13 063 osoby)
Uczestnicy warsztatów dla indywidualnych turystów	4888 osób (4257 osób)
Wystawy czasowe otwarte w siedzibie Muzeum	9 (8)
Liczba innych instytucji, w których prezentowano wystawy z Muzeum Papiernictwa	4 (7)
Prezentacje Muzeum i pokazy czerpania papieru na imprezach zewnętrznych	13 (19)
Zbiory muzealne powiększono o	203 obiekty (465 obiektów)
Księgozbiór powiększono o	35 pozycji (78 pozycji)
Liczba arkuszy papieru czerpanego	27 501 (42 634)
Liczba kopert	15 642 (14 841)
Liczba obrazków w ramach	701 (976)
Muzeum w programach telewizyjnych i radiowych	ponad 185 razy (ponad 29 razy)
Muzeum w informacjach prasowych, katalogach i informatorach	ponad 166 razy (ponad 150 razy)
Liczba wydawnictw własnych	40 (34)

oprac. Maciej Szymczyk
na podstawie sprawozdań kierowników działów merytorycznych

Wykaz pracowników Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju zatrudnionych w 2016 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko pracy
1.	Jan Bałchan	kustosz, kierownik Działu Papiernictwa Współczesnego – do 31.07.2016, od 1.08.2016 – kustosz, kierownik Działu Papiernictwa
2.	Marta Borowiec-Greszta	referent ds. administracyjnych / sekretarka
3.	Agnieszka Chudziak	specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych – do 29.02.2016
4.	Agata Daniel	kierownik Działu Produkcji Papieru Czerpanego
5.	Beata Dębowska	kustosz, kierownik Działu Historii Dusznik-Zdroju
6.	Karolina Dyjas	przewodnik muzealny – od 30.11.2016 do 8.12.2016, od 9.12.2016 – asystent muzealny
7.	Robert Fabia	ogrodnik-konserwator-czerpalnik – do 31.03.2016, od 1.04.2016 – czerpalnik-konserwator
8.	Krystyna Gajowska	rzemieślnik obróbki papieru
9.	Wiesława Hajkowska	opiekun ekspozycji, sprzedawca
10.	Danuta Hochhaus	sprzedawca, pracownik gospodarczy
11.	Małgorzata Jakubiec	od 16.05.2016 do 30.06.2016 – starszy specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych, od 1.07.2016 – starszy specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych – p.o. lidera zespołu
12.	Jadwiga Janicka	starsza księgowia
13.	Janusz Janiszewski	główny księgowy
14.	Krzysztof Jankowski	specjalista ds. reklamy, organizacji i promocji
15.	Magdalena Junik	starszy referent ds. organizacyjno-administracyjnych
16.	Dagmara Kacperowska	adiunkt muzealny – do 31.08.2016, od 1.09.2016 – kustosz

17.	Józef Kapica	specjalista ds. maszyn i urządzeń papierniczych
18.	Ewa Kłonowska	adiunkt muzealny
19.	Marcin Lemejda	przewodnik muzealny
20.	Czesław Lichołat	specjalista czerpalnik – do 20.01.2016
21.	Ilona Midura	specjalista ds. marketingu i sprzedaży – do 30.06.2016
22.	Marta Nowicka	kustosz
23.	Edward Płachytko	specjalista czerpalnik
24.	Joanna Seredyńska	zastępca dyrektora Muzeum Papiernictwa
25.	Katarzyna Skowron	główny specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych – lider zespołu – do 30.09.2016
26.	Przemysław Solawa	ogrodnik-konserwator-czerpalnik – do 31.03.2016, od 1.04.2016 – czerpalnik-konserwator
27.	Dorota Stojanowska	specjalista ds. finansów, planowania i administracji
28.	Beata Sypek	rzemieślnik obróbki papieru
29.	Maciej Szymczyk	dyrektor Muzeum Papiernictwa
30.	Dorota Tryniecka	pracownik gospodarczy
31.	Urszula Wasielewska	sprzedawca
32.	Teresa Windyka-Bukartyk	starszy kustosz, kierownik Działu Historycznego – do 31.05.2016
33.	Karolina Wołoszyn-Cymbalista	specjalista ds. organizacyjno-administracyjnych – do 3.01.2016
34.	Marcin Wyszyński	stażysta – od 1.04.2016 do 30.09.2016, przewodnik muzealny – od 1.10.2016
35.	Dorota Zielińska-Pytlowany	kustosz, kierownik Działu Naukowo-Oświatowego – do 31.07.2016, od 1.08.2016 – kustosz, kierownik Działu Edukacji Muzealnej

oprac. Dorota Stojanowska-Ciastek

Informacje dla Autorów

- Redakcja „Rocznika Muzeum Papiernictwa” przyjmuje wyłącznie teksty niepublikowane.
- Wszystkie teksty są recenzowane przez specjalistów. Po uzyskaniu pozytywnej recenzji Redakcja podejmuje ostateczną decyzję o przyjęciu tekstu do druku.
- Artykuły przeznaczone do Rocznika nie powinny przekraczać 20 stron maszynopisu znormalizowanego (1 arkusza wydawniczego), w uzasadnionych przypadkach 25 stron. Dalsze zwiększenie objętości tekstu przez Autora wymaga wcześniejszego uzgodnienia z Redakcją.
- Do artykułu należy dołączyć: streszczenie nieprzekraczające 2000 znaków oraz słowa kluczowe, które zostaną przetłumaczone na języki obce i umieszczone pod artykułem.
- Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów oraz wprowadzania zmian po uzgodnieniu z Autorem.
- Do artykułu, jeśli tematyka na to pozwala, należy dołączyć zdjęcia i/lub ilustracje w liczbie uzgodnionej z Redakcją.
- Jeżeli ilustracje chronione są prawami autorskimi, należy dostarczyć pisemną zgodę autora lub właściciela ilustracji na ich reprodukcję. Odpowiedzialność wynikającą z naruszenia praw autorskich i praw wydawniczych ponosi Autor.
- Składane do Redakcji recenzje nie powinny przekraczać 10 stron maszynopisu znormalizowanego (0,5 arkusza wydawniczego).
- Recenzje powinny dotyczyć (poza szczególnie uzasadnionymi przypadkami) publikacji wydanych nie dawniej niż w ciągu ostatnich dwóch lat; w opisie dzieła recenzowanego prosimy podawać ISBN i/lub ISSN.
- Autorzy proszeni są o podanie następujących danych personalnych: tytuł i stopień naukowy, miejsce pracy wraz z dokładnym adresem, adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej. Powyższe dane przeznaczone są jedynie do wiadomości i na potrzeby Redakcji.
- Po ukazaniu się publikacji Autorzy artykułów otrzymują bezpłatnie 1 egz. czasopisma oraz 10 nadbitek własnego artykułu.
- Autorzy recenzji i krótkich not otrzymują 1 egz. czasopisma (nie otrzymują nadbitek).
- Materiały do bieżącego tomu Rocznika należy nadsyłać do dnia 15 lipca.
- Materiałów niezamówionych Redakcja nie zwraca.
- Jeżeli w pracy nad tekstem uczestniczyło kilku Autorów, Redakcja wymaga ujawnienia ich wkładu w powstanie publikacji, z podaniem afiliacji oraz kontrybucji, tj. informacji, kto jest autorem koncepcji, założeń, metod, protokołu

itp. wykorzystywanych przy przygotowaniu tekstu. Odpowiedzialność za całość opracowania ponosi osoba przekazująca materiał do publikacji.

- Redakcja informuje, że *ghostwriting*, *guest authorship*, czyli nieujawnianie nazwisk autorów, którzy wnieśli istotny wkład w powstanie publikacji albo w inny sposób przyczynili się do jej powstania (ghostwriting) lub przypisanie autorstwa osobie, która nie przyczyniła się do powstania publikacji (guest authorship) są niezgodne z prawem (**podstawa prawna:** art. 16 pkt 1 i 2 ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, *Dziennik Ustaw* 1994 r., Nr 24, poz. 83), stanowią ponadto przejaw nierzetelności naukowej. Wszelkie wykryte przypadki takiego postępowania będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucje zatrudniające Autorów, towarzystwa naukowe, stowarzyszenia edytorów naukowych itp.).
- Jeżeli badania wykorzystywane w publikacji były przeprowadzane w ramach projektów badawczych albo pod auspicjami instytucji (ośrodków) naukowych lub naukowo-badawczych, Redakcja powinna uzyskać informację o źródłach finansowania publikacji, wkładzie instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów (tzw. *financial disclosure*).
- Redakcja będzie dokumentować wszelkie przejawy nierzetelności naukowej, zwłaszcza łamanie i naruszanie zasad etyki obowiązujących w nauce.

Wskazówki techniczne

- Teksty artykułów prosimy składać w programie Microsoft Word.
- Załączone tabele i wykresy powinny być opracowane w programie Microsoft Excel.
- Materiały ilustracyjne powinny być opisane, ponumerowane, a na marginesie wydruku należy zaznaczyć propozycję ich umieszczenia w tekście. Redakcja zastrzega sobie możliwość przesunięcia poszczególnych ilustracji i dostosowania ich lokalizacji w tekście artykułu do wymogów edytorskich i wydawniczych.
- Teksty należy składać w formie wydruku oraz w wersji elektronicznej (CD-ROM lub w formie pliku przesłanego pocztą e-mail na adres Redakcji). Ilustracje do tekstu należy dostarczyć w formie elektronicznej na płycie CD lub przesłać na adres e-mail w formacie .jpg, .bmp lub .tif w rozdzielczości 300 dpi.
- Należy zachować podwójny odstęp między wierszami (ok. 30 wierszy na stronie), margines ok. 2,5 cm.
- Prace redakcyjne i edytorskie oraz formatowanie i łamanie tekstu artykułu odbywają się na etapie wydawniczym. W związku z tym prosi się Autorów o nieformatowanie przekazywanego tekstu (wyjątek stanowi formatowanie tabel i wykresów) oraz niedzielenie wyrazów w tekście.
- Na wstępie maszynopisu (u góry z lewej strony) należy zamieścić imię i nazwisko Autora (bez podawania tytułów naukowych), pod spodem miasto zamiesz-

kania lub miejsce pracy Autora, w kolejnej linii wyśrodkowany tytuł artykułu (bez kropki na końcu).

- Tekst właściwy powinien być napisany jednym krojem pisma (w zasadzie czcionką prostą) o nieziennej wielkości, bez pogrubień i podkreśleń, ze stałym odstępem między wierszami, bez wprowadzania twardego znaku podziału wiersza i znaku podziału strony. Prosi się o niestosowanie jakiegokolwiek formatowania akapitu, odstępów między akapitami, wcięć, wysunięć itd.
- Cytaty – zarówno w tekście, jak i w przypisach – należy ujmować w cudzysłów. Każda ingerencja Autora artykułu w cytat (np. poprzez podkreślenie fragmentu tekstu albo wyjaśnienie zaimka osobowego) musi zostać wyraźnie zaznaczona w nawiasie kwadratowym i podpisana inicjałami Autora artykułu [podkreślenie – P.P.]. Cytaty pochodzące z literatury obcojęzycznej zamieszczane w tekście właściwym powinny występować w polskim przekładzie, cytaty w przypisach należy zamieszczać w języku oryginału. Z wyjątkiem prac z dziedzin lingwistyki i pokrewnych należy unikać przesycenia tekstu zbędnymi cytatami.
- Używanie skrótów powinno być ograniczone do minimum. Dopuszczalne są skróty powszechnie przyjęte w języku polskim, takie jak: m.in., np., nr, ul., itd., itp., tzw.
- Uważane jako powszechnie jasne są skróty przyjęte przez polski układ miar i wag, takie jak: kg, km, cm oraz skrót zł (gr) na określenie polskiej waluty.
- Dopuszczalne są skróty pochodzące z języków obcych odnoszące się do zagranicznych środków płatniczych, jednak przy pierwszym ich zastosowaniu należy podać pełną nazwę waluty w języku polskim, np. talar Rzeszy (Rtln.).
- Skróty nazw własnych muszą być bezwzględnie rozwinięte przy pierwszym ich użyciu, np. Korpus Ochrony Pogranicza (KOP), Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Armia Krajowa (AK) itd. Zasadzie tej podlegają również nazwy państw, np. Niemiecka Republika Demokratyczna (NRD), Związek Radziecki (ZSRR), Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna (KRLD) itd. W dalszej części tekstu można używać wcześniej wyjaśnionych skrótów, uznając je za w pełni zrozumiałe: KOP, PZPR, AK, NRD, ZSRR, KRLD itd.
- Wyjątkiem niewymagającym rozwinięcia są skróty przyjęte w polskiej oraz międzynarodowej terminologii w publikacjach naukowych, w szczególności będące częścią nazwy własnej, np. Waffen SS, albo traktowane w całości jako nazwy własne, np. samochód marki Fiat albo marki BMW, samolot PZL (w nazwie, np. PZL „Karaś”), okręt ORP „Błyskawica” itd.
- W wypadku skrótów obowiązują formy przyjęte w najnowszym wydaniu *Słownika języka polskiego*.
- W wypadku nazw odnoszących się do niepolskich organizacji, w tekście obowiązuje pełna nazwa w języku polskim, natomiast skrót nazwy może być podawany w języku oryginału, np. Socjalistyczna Partia Niemiec (SPD).

- Przy transkrypcji z alfabetów innych niż łaciński należy przestrzegać reguł określonych w polskiej normie bibliotecznej: PN-ISO 9-2000.
- W wypadku nazw miejscowości znajdujących się poza granicami Polski, ale posiadających polskie nazwy, należy w tekście użyć nazwy polskojęzycznej, np. Drezno (zamiast Dresden), Praga (zamiast Praha), Lwów (zamiast Lviv), Nowy Jork (zamiast New York). Uwaga ta nie odnosi się do zapisu bibliograficznego, w którym nazwę miasta należy umieścić w formie podanej przez wydawcę.
- W razie posługiwania się historycznymi (niepolskimi) jednostkami miar i wag (funt, łut, uncja, stopa, łokieć, wiorsta, mila, kamień, cetnar itd.), prosi się Autorów o przeliczenie w przypisie na obecnie używane w Polsce wartości, umożliwiające czytelnikowi pełne zrozumienie tekstu. Ma to szczególne znaczenie, gdy określenie używane w czasach dawniejszych nie jest jednoznaczne (mila śląska, czeska, pruska, angielska, morska itd.) albo w ciągu wieków ulegało zmianom.
- Teksty opracowań (analizy, syntezy) muszą zawierać przypisy. Numer przypisu powinien zostać zamieszczony po fragmencie tekstu, do którego odnosi się przypis. Oznaczenie przypisu należy umieścić bezpośrednio po tekście przed znakiem przestankowym.
- Przypisy służą zasadniczo do podawania źródeł wykorzystanych przy pisaniu pracy. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zamieszczanie w przypisach dodatkowych, niedługich komentarzy, wyjaśnień uzupełniających albo leksykalnych oraz cytatów.
- Przypisy powinny być umieszczone pod tekstem i posiadać numerację ciągłą.
- W przypadku powoływania się na źródło archiwalne, muzealne lub biblioteczne należy podać miejsce przechowywania źródła oraz jego sygnaturę albo numer inwentarzowy.
- Przy powoływaniu się na tekst opublikowany należy podać: pierwszą literę imienia autora (z kropką), nazwisko autora, tytuł pracy oraz miejsce i rok wydania, jeśli jest to publikacja książkowa, albo dane bibliograficzne dzieła zwanego, w którym ukazała się praca. Przykłady zapisów zostały zamieszczone pod niniejszymi Wskazówkami.
- W wypadku niemożności ustalenia autora książki (anonimowego autora) należy przed tytułem użyć skrótu „[b.a.]” w nawiasie kwadratowym.
- Jeśli w publikacji nie jest podany rok wydania, używa się skrótu „b.r.”, o ile z innych źródeł nie wynika, w którym roku ukazała się dana pozycja. Jeśli rok opublikowania nie został podany, natomiast możemy go ustalić (np. na podstawie katalogów bibliecznych), rok wydania podajemy w nawiasie kwadratowym.
- W wypadku nienumerowanych stron (np. w gazetach codziennych) należy zastosować skrót „nlb.”.
- Praca cytowana wcześniej i obecnie cytowana ponownie w kolejnym przypisie winna zawierać dane autora (pierwsza litera imienia z kropką, pełne nazwisko

autora), pierwsze słowa tytułu zakończone wielokropkiem i w nawiasie kwadratowym numer przypisu, w którym pozycja ta wystąpiła po raz pierwszy w pełnym zapisie bibliograficznym, a następnie strona w pracy cytowanej, do której odnosi się bieżący przypis.

- Jeśli przypis odwołuje się do pracy podanej w przypisie bezpośrednio go poprzedzającym, należy użyć jedynie określenia „ibidem” z podaniem numeru strony.
- Przy powoływaniu się na źródło znajdujące się w Internecie na stronach www obowiązują wszystkie zasady dotyczące podawania danych autora i tytułu tekstu (ewentualnie również wydawnictwa, jeśli publikacja ukazała się także w druku). Poza tymi danymi należy podać adres strony www i bezwzględnie zamieścić informację o dacie korzystania ze strony.

Przykładowe opisy bibliograficzne w przypisach

Wydawnictwo zwarte:

¹ K. Maleczyńska, *Dzieje starego piapiernictwa śląskiego*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1961, s. 92.

Rozprawa w wydawnictwie zwartym:

² K. Popiński, *Rola edukacji na poziomie wyższym w modernizacji społeczno-ekonomicznej Polski w latach 1945–1989* [w:] *Modernizacja czy pozorna modernizacja*, praca zbior. pod red. J. Chumińskiego, Wrocław 2010, s. 232.

Artykuł w czasopiśmie:

³ J. Piłatowicz, *Chemiczne stowarzyszenie inżynierów i techników w Polsce do 1939 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2003, nr 3–4, s. 95.

Praca cytowana ponownie oraz zapis przypisu odnoszący się do pracy podanej w bezpośrednio go poprzedzającym przypisie:

⁴ K. Popiński, *Rola edukacji na poziomie wyższym...* [2], s. 235.

⁵ Ibidem, s. 236.

Praca z anonimowym autorem i niezamieszczonym rokiem wydania publikacji:

⁶ [b.a.], *Bad Reinerz, klimatischer walddreicher Höhenkurort*, Bad Reinerz [1891], s. 5.

Źródło znajdujące się w Internecie:

⁷ A. Defren, *Die Hochschule für Welthandel in Wien: Geschichte und Entwicklung von 1919 bis 1942*, VDM Verlag Dr. Müller, 2007, <<http://www.weltbild.de/3/14896961-1/buch/die-hochschulefuer-welthandel-in-wien.html>> [dostęp: 17 września 2011 roku].

Duszniki, więcej niż Zdrój.

**DOLNY
ŚLĄSK**

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Patronat medialny

Muzeum Papiernictwa
w Dusznikach-Zdroju

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO

**DOLNY
ŚLĄSK**

ISSN 1897-7685